

Hitler, Mussolini in Franco odredili blokado

Italija in Nemčija formalno priznali Francovo "vlado" z namenom, da bosta lahko odprto pošiljali material fašistom in zaprli Španijo materialu iz Rusije. Kaj bo rekla Rusija? Nevarnost vojne v Evropi se je povečala. Fašisti se vedno rušijo Madrid z bombami, toda v mesto ne morejo

LONDON, 20. nov. — Angleški zunanji minister Eden je si sedaj v parlamentu izjavil, da Italija ne bo priznala blokade, ampak je razglasil španski fašisti general Franco.

Madrid, 19. nov. — Španski fašisti so danes obnovili zračne napade na središče mesta in izstrelili tucat bomb na razna mesta, medtem pa vladne baterije ne prenehajo sipati točo na fašistične linije na severozahodnem in južnozahodnem robu mesta. Fašistične bombe ubijajo civiliste in delajo veliko škodo v Madridu, ampak vsi poskusi fašističnih čet, da bi v Madrid, so bili do danes zaman.

London, 19. nov. — Položaj civilne vojne v Španiji se je včeraj korenito izpremenil, ko sta Italija in Nemčija istočasno napadli, da sta formalno priznali provizorično vlado generala Francisa Franca, poglavarja španskih fašistov, nakar je general Franco naznanil blokado Barcelone, ki je pristanišče in isto mesto španske avtonomne provincije Katalonije na severnem obrežju Španije. V Londonu prihajajo sovjetski izveščaji, ki dovažajo žive in mrtve legalni španski vladni.

8. korakom Italije in Nemčije je španska civilna vojna postala zadeva Evrope in sta se splošno evropsko vojno. Hitler in Mussolini sta že pred nekaj namignila, da priznata Francovo "režim" čim pa de Madrid, zdaj pa početa čakati padla Madrida, ker se bojita, da Madrid sploh ne pade, če bo le španska vlada nemoteno prejela bojni material iz Rusije.

Angleška vlada, dasi simpatizira napram španskim upornikom, je presenečena valed tega kroga in je v velikih dvomih, če ima Franco pravico po mednarodnem pravu zapreti Barcelono, katere ne kontrolira, dokler je legalna španska vlada še vedno na krmilu. Morda se zaradi, da bosta Italija in Nemčija nastopili proti temu, da protektorat Francija ter ne zadevo predložili Ligi narodov. Anglija ima v skrajnem slučaju svojo križarko in nekaj vojakov v bližini Barcelone.

Razume se, da sta Italija in Nemčija s tem korakom popolnoma uničili vsako nadaljnjo možnost nevtralnega odbora v Londonu. Vsa poskušnja izvajanja blokade ok Kataloniji, bodi po španskih fašistih samih ali s pomočjo Italije in Nemčije, bodo izrove nevarne komplikacije in Sovjetsko unijo in Francovo Anglija bo naravno tako potegnjena. Barcelona je glavna španska luka na vzhodu, ki služi Angliji za izvažanje njenega blaga v Španijo in vsako preprečevanje angleške plovice in onih, ki so fašistih lahko izrove katastrofo.

Angleška vlada tudi spoznava, da se za "antiboljševski pak" katerega je sklenil Hitler s japonskimi militaristi in kateremu se vsakakor pridružijo tudi Italija, Avstrija in Ogrska—veliko več kot pa golo zatiranje boljševizma.

Pariz, 19. nov. — Francoska socialistična vlada vidi veliko nevarnost v akciji Italije, Nemčije in španskih fašistov z deklaracijo blokade. Diplomatične brzojavke danes svigajo med Pari-

Francisco Barcelone

Relif zagotovljen do srede leta 1938

Tako je izjavil Roosevelt ob odhodu v Argentini

Washington, D. C., 19. nov. — Predsednik Roosevelt je pred odhodom v Argentini pustil pisano izjavo, ki je bila včeraj objavljena in katere se glasi, da religija dela ostanejo do 1. julija 1938. Predsednik pravi, da je znano dejstvo, da delavci, ki prekorajo 40 let starosti, težko dobe delo v privatnih industrijah, zato je federalna vlada oblikirana, da skrbi za te delavce, dokler ne bodo delodajalci upoštevali v večjem številu starejše in neizurjene delavce.

Ker je prva vsota poldruge milijarde dolarjev, dovoljena za federalna religija dela do 30. junija 1937, brez malega že izčrpana, bo kongres v prihodnjem januarju vprašan za nadaljnjo večjo vsoto, a katero se zagotovo vlada religija dela do srede leta 1938.

Konvencija ADF se skrila pred Španijo

Eksekutiva noče, da bi konvencija slišala delavsko poslanko

Tampa, Fla. — (FP) — Isabella Palencia, zastopnica španskih delavcev, ki se nahaja v Ameriki kot članica vladne deputacije, ne bo mogla govoriti pred konvencijo Ameriške delavske federacije, čeprav je članica neke španske unije.

Predlog ali apel, da se tej zastopnici da prilika, da delegatom razloži situacijo španskega delavstva, ki se junjsko bori proti fašizmu in doprinese velikanske žrtve, je eksekutiva odklonila. Green je pojasnil, da je to storila, "ker se ji v očiščeni situaciji v Španiji ne vidi priporočljivo, da jo konvencija sliši." Ta odlok ni federaciji v nobeno čast in diši po ultrakonservativizmu.

Delegatje bodo vseeno lahko slišali Palencio, ker bo nastopila na shodu, katerega sklicujejo španski delavci, katerih je v tem mestu precejšnje število.

zom in Londonom in Parizom ter Moskvo. Velika radovednost je, kaj stori sovjetska Rusija.

Madrid, 19. nov. — Uradno poročilo se glasi, da je bilo pri večeršnjem bombardiranju Madrida iz zraka ubitih 11 oseb in 150 ranjenih. Požari v mestu ne prenehajo izbruhavati in požarna bramba s prostovoljškimi gasilskimi oddelki vred je noč in dan na delu. Promet ulične železnice po mestu je paraliziran in zdaj obratuje samo še podzemna železnica; predori te železnice so natlačeni z ljudmi, ki iščejo varstva pod zemljo.

Dalje poročajo, da je 40.000 mož delavske milice v ofenzivi v okolici San Sebastiana na severnozahodnem obrežju Španije. Vlada skuša izkoristiti položaj na zunanjih frontah, ko so fašisti odtegnili večino svojih čet z vseh strani za napade na Madrid. Več vladnih letal je večkrat bombardiralo San Sebastian.

Vlada posegla v avtno stavko

Kompanija odbila zahteve Lewisovega odbora

South Bend, Ind., 19. nov. — Poskusi Lewisovega odbora za industrijsko organizacijo, da organizira vse delavce, ki so zastavali pri Bendix Products korporaciji in okupirali tovarno, so naleteli na veliko opozicijo. Vincent Bendix, predsednik korporacije, je včeraj izjavil, "da njegova tovarna ne more operirati kot zaprta delavnica in tudi nikdar ne bo."

Sem je sedaj dospel Robert Fox, posredovalec federalnega departamenta. Dejal je, da mu situacija ni dovolj znana, da bi podal izjavo. To bo storil po konferenci med reprezentanti korporacije in uradniki unije avtnih delavcev.

Walter Saxton, tajnik krajevne unije United Automobile Workers of America, je dejal, da je večina stavkarjev ostala v tovarni. Tam je sedaj okrog 1100 delavcev, katerim unija pošilja živila.

Sem je sedaj dospel Homer Martin, predsednik mednarodne unije avtnih delavcev. On in predsednik korporacije sta izjavila, da sta pripravljena na pogajanja, da se konflikt konča. Slednji je zavrnil Martinove obdolžitve, da je korporacija zapostavljala unijske delavce.

Rudarska unija posvarila Greena

Washington, D. C., 19. nov. — Eksekutiva rudarske unije UMW je včeraj posvarila Williama Greena, predsednika Ameriške delavske federacije in člana te unije, naj preneha z opozicijo proti politiki svoje unije, kajti v obratnem slučaju bo moral prevzeti popolno odgovornost za svojo neolajnost. Green je bil pozvan, naj takoj ustavi boj proti Odboru za industrijsko organizacijo, v katerem je včlanjena rudarska unija in devet drugih. To svarilo je bil namig Greenu, da bo izključen iz rudarske unije, če ne bo odnehal v svoji borbi proti Lewisovemu odboru.

Tugwell odšel v privatnost za "nekaj časa"

Washington, D. C., 19. nov. — Rexford G. Tugwell, vodilni "možganski trust" v Rooseveltovem kabinetu, je pustil obe federalni službi in poljedelskem oddelku. Njegova ostavka je bila včeraj uradno potrjena. Tugwell želi, da se vrne za "nekaj mesecev" v privatno življenje in Roosevelt mu je dovolil. Ostane pa član federalne komisije za proučevanje problema farmskega najemništva.

Oddelek španske ljudske milice se uri v streljanju s strojno puško.

BERRY NAPOVEDAL DELAVSKO ZAKONODAJO

Vrhovno sodišče se bo pokorilo volji ljudstva

VLADA BO PODPIRALA DELAVCE

Tampa, Fla., 19. nov. — George L. Berry, federalni industrijski koordinator, je v svojem govoru na konvenciji Ameriške delavske federacije zagotovil delegate, da bo v smislu izida zadnjih volitev podpiral delavske zahteve in "newdealski" program socialne zakonodaje. Izrekel je upanje, da bo tudi federalno vrhovno sodišče revidiralo svoje stališče in upoštevalo glas večine ameriškega ljudstva. Ako je ne bo, tedaj se bo našla pot, ki bo svezala roke sodišču, da ne bo ubijalo delavske zakonodaje.

Berry je delegat na konvenciji federacije kot predsednik tiskarske unije. On in delavska tajnica Frances Perkins, ki je tudi govorila na konvenciji, sta izjavila, da bo predsednik Roosevelt podpiral program delavske zakonodaje v prihodnjem zasedanju kongresa. Berry je govoril o industrijski konferenci, katero je sklical in povabil zastopnike delavcev in delodajalcev, naj se je udeleže. Dejal je, da so člani njegovega sveta že soglasno odobrili zakonske načrte o minimalni mezdi, maksimalnemu delovniku in vladni kompeticiji s privatnimi podjetji. Industrijska konferenca, na kateri bodo imeli delavci in delodajalci enako reprezentacijo, se bo pričela v Washingtonu 10. decembra.

Federalni koordinator je omenil, da na zadnji konferenci, ki se je vršila v marcu tega leta, niso bile vse industrijske reprezentirane, ker so nekatere vodile opozicijo proti vladni regulaciji in skupni konferenci z zastopniki delavstva. Po zadnjih predsedniških volitvah se je situacija spremenila. Mnogi delodajalci, ki so se prej upirali, se zdaj navdušujejo za tako konferenco.

"Glavno vprašanje je stališče vrhovnega sodišča," je rekel Berry. "Uverjen sem, da se bo sodišče podvrlo ljudski volji, ki je pri volitvah jasno pokazalo svoja stremeljenja. V slučaju, da bomo našli na nadaljnje ovire pri sodišču, bomo našli tudi pot, ki bo odpravila te ovire. Oboji, delavci in delodajalci, bodo na prihodnji konferenci skupno delali, da najdejo tako pot."

Frances Perkins, načelnica federalnega delavskega departamenta, je v svojem govoru omenila pridobitve, ki jih je delavstvo izvajalo s pomočjo Rooseveltovega administracije. Od mar-

(Dolje na 3. strani)

Samomor ministra razburil Francijo

Delavske demonstracije v Parizu

Pariz, 19. nov. — Vsa Francija je alarmirana zaradi najbolj senzacionalnega samomora v politični zgodovini v tem stoletju — samomora Rogerja Salengra, socialista in notranjega ministra v Blumovi vladi. Salengro se je zadušil s plinom v svojem stanovanju v Lillu v sredo zjutraj.

Posledice tega samomora so že prišle. Socialisti obdolžujejo desničarje, da so oni pognali Salengra v smrt, ker so ga silno napadali v zadnjih tednih in obdolžili, da je med svetovno vojno desertiral iz armade.

Včeraj so se izbruhnili izgredi na pariških ulicah. Mnogi so navallili na urad fašističnega lista Figara in razbili štepe v oknih. Demonstracije so se vršile tudi pred drugimi uradi fašističnih listov. Velike delavske množice so paradirale po pariških ulicah in prepevale Internacionalo.

Fašistična poslanca Tixier Vignancourt in Marcel Heraud so včeraj napadli poročevalce levih časopisov v poslopju državne zbornice. Komunistični list Humanitete je objavil listo fašističnih časopisov in imena poslancev, ki so arditno napadali notranjega ministra in ga tako pognali v samomor. V posebnem uvodniku je dal migljaj, naj levčarji masšujejo umor.

Člani tiskarske unije, upošle ni v tiskarni fašističnega tednika Gringolre, ki je prišel s ljuto kampanjo proti Salengru in ga obdolžil raznih škandalov, niso hoteli tiskati zadnje izdaje tega tednika.

Uradniki socialistične stranke so izjavili, "da so fašisti odgovorni za Salengrov samomor. Umorili so ga kakor so umorili Jeana Jauresa, socialističnega voditelja, ob izbruhu svetovne vojne. Reznica je bila dokazana, toda fašisti niso odnehal v svoji strupeni kampanji. Salengro mora biti zadnja žrtev fašizma in delavci naj si to zapomnijo."

Leon Blum, socialistični premier, je naslovil apel na delavce, naj se pomirijo, toda odbor ljudske fronte je vseeno naznanil, da bo organiziral velike delavske demonstracije. Situacija je nabita z dinamitov in lahko pride do velike eksplozije.

Uspešna misija španske delegacije

New York. — Delegacija španske vlade, katero tvorijo bivši minister za vzgojo Marcelino Domingo, Isabela Palencia in katoliški duhovnik Luis Sarasola, se je zadnje dni vrnila v Združene države iz Kanade, kjer je imela uspešno turnejo. Odbor za pomoč španski demokraciji, katerega tvorijo razni liberalci, je aranžiral shode za to delegacijo v raznih večjih mestih. V Washingtonu bodo govorili 21. nov., v Baltimoru 25. nov., v Davenportu, Ia. 28. nov., v Minneapolisu 30. nov., v Milwaukeeju 1. dec., v Madisonu, Wis. 2. nov., v Chicagu 3. dec., v Detroitu 7. dec., v Clevelandu 8. dec., v Pittsburgu 9. dec., v Philadelphiji 10. dec., v Buffalu 11. dec. in v Bostonu 14. dec.

Angleški kralj obiskuje rudarje v Walesu

London, 19. nov. — Angleški kralj Edvard je včeraj v spremstvu dveh ministrov in drugih uradnikov obiskal naselbine rudarjev v Južnem Walesu. Na tisoče rudarjev tamkaj je že več let brez dela in prejema državo podporo. Kralj je stopil v rudarske kočine in se razgovarjal z rudarji in njihovimi družinami. Obisk se danes nadaljuje.

NABIRANJE STAVKOKAZOV ZA MORNARSKO STAVKO

V Chicagu rekrutirajo vse, kar leze in gre

SITUACIJA NA VZHODU

Chicago. — (FP) — V Chicagu pridno rekrutirajo skebe za razbitje mornarske stavke na vzhodu. V ta namen je United States Lines odprla glavni stan v hotelu Great Northern s kapitanom Johnsonom na čelu. Skebe pošiljajo v New York na družbine stroške.

Kolkor je poročevalec Federalizirane tiska mogel dognati, so med skebi ljudje, ki nimajo nobenih mornarskih izkušenj. Intervjuval jih je več. Objubiljena plača znaša \$62.50 na mesec za delo v strojnem oddelku. Eden je povedal, da mu je Johnson objubil 42-dnevno vožnjo v Južno Ameriko. Drugi, ki je tri dni prej prišel iz ječe, je dobil mornarske papirje, čeprav ni bil še nikdar na ladji. Neki fant je delal tri mesece na jezerski ladji. Zopet drugi ima edine izkušnje v mornarstvu v tem, da je včasih na Madisoni cesti obral kakšnega mornarja, s čemer se je odprto ponašal.

Pri nabiranju skebov kooperirajo tudi reakcionarni voditelji International Seamens unije. Vsak skeb dobi brezplačno unijsko karto. Kakor so se izrazili nekateri voditelji te unije, vodi je stavko "radikalci, dihurji in norci."

Uradniki pristanišnih delavcev v Chicagu so na drugi strani naklonjeni stavki mornarjev in pristaniščnikov. "Kdor se bo vozil z ladjami, na katerih bodo delali ljudje, kateri zdaj pošiljajo iz Chicaga, jemlje življenje v svoje roke," je rekel Wilfred Soderberg, poslovni agent krajevne unije. "Ako prično pošiljati v velikejezerska pristanišča po skebih naloženo blago, se bo nekaj zgodilo. Naši ljudje se ne bodo dotaknili tega blaga," je dostavil Frank Hess, predsednik čikaške krajevne unije.

V Chicagu iščejo pomorske družbe tudi skebkih radiooperatorjev. Vse družbe insistirajo, da ni nobene stavke.

Iz New Yorka pa poročajo, da je nekdo vrzel poleno pod noge v pogajanje med članskim stavkovnim odborom in Newtex Line družbo, ki se je nameravala pobotati s stavkarji in z njih odborom podpisati pogodbo. Stavkovni odbor je obdolžil Josepha A. Ryana, predsednika International Longshoremen's zveze, toda slednji je zanikal, da je imel prste vmes. Stavkovni odbor je rekel, da je Ryan zagrozil družbi s stavko pristanišnih delavcev, ako prizna rebelne mornarje.

Pred odhodom v Washington na župansko konferenco je šupan LaGuardia rekel, da bo skušal pridobiti vlado, da pri paroplovnih družbah posreduje, da se lahko mornarjem priliko, da se lahko izrečejo za eno ali drugo unijsko frakcijo.

Oni dan, ko je plula v newyorško pristanišče naj večja ameriška trgovska in potniška ladja Washington, so jo stavkarji počakali zunaj pristanišča. Nad njo je krožil aeroplan, ki je na ladjo metel letake, piketi pa so z motorne ladje pozivali mornarje, naj se jim pridružijo v stavki. Stavkarji so potem naznanili, da se je takoj po vrnitvi odzval 300 od 500 mornarjev te ladje.

Na vzhodu kakor tudi v pristaniških Mehliškega zaliva je v teku gibanje za organiziranje slične federacije obmorakih in

(Dolje na 3. strani)

Vesti s Primorskega

NOVA ODREDBA ZA OBMEJNE ORGANE

Vse postaje so dobile odlok, da ne smejo imeti več civilnih postrežnikov

Idrija, oktobra 1936. — Finančni stražniki, karabinjerji in milicijski so imeli dosedaj za razna gospodinjstva in hišna opravila najetnike, v naših krajih, večinoma domačine. Ti sluge so bili za svoje delo razmeroma dobro plačani. Naši ljudje so v tem pogledu še posebno prišli v poštev na obmejnih finančnih, karabinjerskih in milicijskih postajah, da so lahko nabavljali potrebna živila preko meje, na južnoslovenski strani, kar jim je do zadnjega časa konveniralo radi visokega kurza lire in tamkajšnjih nizkih cen. Pred kratkim pa so vse obmejne postaje dobile odlok, da ne smejo imeti več civilnih postrežnikov. Kot zglede, je tudi ta odlok nadaljnja mera postranitve varnostnih ukrepov v obmejnih krajih, kjer zavzemajo utrditvena dela čim dalje širši obseg. Merodajne oblasti skušajo preprečiti vsak kontakt domaćega prebivalstva z vojaštvom in drugimi obmejnimi varnostnimi organi.

Omejitev utrjevalnih del radi nastopajoče zime

Godovič, oktobra 1936. — V začetku tega meseca so bili odpušeni vsi domači delavci, zaposleni pri gradnjah vojaških cest in stavb ob meji. Ostalo je le vojaštvo in pa delavci iz starih postojank, ki so zaposleni pri gradnji kavern, predorov in drugih utrjevalnih napravah. Tu se z delom v zadnjem času zelo pospešilo tako, da bodo vsaj najvažnejša dela dokončana pred zimo. Vendar pa so tudi preostali delavci dobili odpoved in bodo odpušeni z 20. novembrom. Verjetno je, da bo vojaštvo, v skladu s poveljnimi vremenskimi namerami nadaljevalo z deli tudi po tem terminu.

Vred za tednom se vrstijo obdobje zaradi tihotapstva

Pred tržaškim sodiščem so bili obsojene zaradi tihotapstva sledeče osebe: Petrovič Ivana, stara 24 let, iz Kačje vasi, na 6 dni zapore in 700 lir denarne kazni za vtihotapljen saharin, Hrevat Franciška, stara 57 let iz Pivja, na 80 lir zaradi kave, Slave Viktorija, stara 44 let, iz Krajinje vasi, na 6 dni zapore in 700 lir denarne kazni za vtihotapljen žganje, Markuza Ivan Marija, star 52 let iz Barkovelj, na 450 lir zaradi tobaka.

Pred goriškim sodiščem je bil obsojen 24 letni France Lampe, ker so ga zasačili pri prenosu žganja, ki ni bilo ocarinjeno, na 600 lir denarne kazni in 2 mesece zapore. Neška Oblak, stara 50 let, Marija in Ljudmila Gnezda, stari 18 in 24 let, vse iz Srednje Kanomije, so bile kaznovane po 50 lir za tihotapstvo pšenične moke. Katarina Razpet iz Trebnice pri Cerknem, stara 60 let, je bila obsojena na 3 mesece zapore in na 50 lir zaradi tihotapstva večjih količin moke, kave in cikrije ter zaradi kršitve navedenih podatkov. Pred tržaškim sodiščem je bil oproščen Josip Lončar, jugoslovanski državljani. Osumili so ga, da je tihotapil kofeino iz Jugoslavije.

Tudi italijanska planinska društva pod vojaško kontrolo

Sredi oktobra se je vršil redni letni občni zbor italijanskega planinskega društva "Societa Alpina delle Giulie" v Trstu. V poročilu predsednika odvetnika Chersicha je bil najbolj zanimiv odstavek, v katerem je poročal o novi ureditvi društva. "Društvo ni odsej samo vreden sodelovnik vojaških oblasti, žasti v obmejnem ozemlju, temveč je sedaj direktno podrejeno vojaškemu oblastem, kajti civilnemu predsedniku se je pridružil vojaški predsednik v osebi inšpektorja alpskih čet generala Antera Canaleja".

Nova vojašnica

Reka, oktobra 1936. — Letošnje poletje so Italijani v gozdu pod Snežnikom, nad Trnovom, na kraju, ki se imenuje Ključ, gradili vojašnico za obmejne vojske ("corpo confinario"). Obmejni vojski so po odhodu bivših obmejnih karabinjerjev prevzeli oboroženo službo, t. j. straženje obmejnih utrd. Znano je, da so

vsi višji in nižji hribi v okolici Snežnika ter severno in južno od njega ob vsej meji močno utrjeni. Vse utrde so danes zastražene po omenjenih obmejnih vojakih, katerih je sedaj v snežniškem obmejnem revirju toliko, da so morali poleg ostalih in brezštevilne že postavljenih objektov za obmejne straže, postaviti še novo vojašnico.

Številni procesi zaradi tihotapstva

Pred goriškim sodiščem so bili postavljeni 23-letna Tereza Kenda iz Kanomije, 29-letna Tereza Strgul iz Idrije in 26-letni Anton Velikajne iz Kanomije. Kenda in Strgul sta bili obtoženi, da sta kupili 70 kg vtihotapljenih moke iz Jugoslavije, Velikajne pa da jo je pripeljal z vozom v Idrijo. Kenda je bila obsojena na 170 lir denarne kazni in na plačilo procesnih stroškov, Strgul in Velikajna pa sta bila oproščena zaradi pomanjkanja dokazov.

Na 3 meseca zapore in 1000 lir denarne kazni je bil kaznovan pogojno Ivan Hvala, star 31 let, iz Ponikev nad Sv. Lucijo zaradi tajne žganjekuhe.

Zaradi 2 starih bajonetov in ene stare sablje ter zaradi tajnega kuhanja žganja, se je moral zagovarjati pred goriškim sodnikom Karl Kobal, star 25 let, doma iz Ponikev. Dobil je 50 lir denarne kazni zaradi tajne žganjekuhe. Oproščen pa je bil glede hranitve starega orožja in to zaradi pomanjkanja dokazov.

Radi tihotapstva kave, čaja in tobaka je bila kaznovana 40letna Lucija Sinkovec iz Cerknega na 412 lir denarne kazni, plačilo procesa in taks.

Iskre z dimnika so povzročile požar v hiši Rudolfa Gorjupa iz Lokovca (Kanal). Ker je pihal močan veter, je bila stavba takoj v plamenih in ogenj je ogražal tudi bližnje hiše. Pri gašenju so pomagali tudi kmetje iz Čepovana. Škoda znaša 15.000 lir.

Znanstveniki za ključili zborovanje

Ameriška akademija znanosti pomaga vladi

Chicago, 19. nov.—Ameriška akademija znanosti, ki je zborovala tri dni v prostorih čikaške univerze, je večer zaključila zborovanje. Šest strokovnjakov je bilo izvoljenih, da pomagajo vladi v agrarnem oddelku pri reševanju raznih znanstvenih problemov, predvsem pri pobijanju boleznih žitnih rastlin in sadnega drevja.

Med važnejšimi poročili zadnjega dneva je bilo ono prof. Antona J. Carlsona, ki je dognal, da je kobalt, srebru podobna kovina, zelo koristen element za živalsko in človeško zdravje. Kobalt se nahaja v krvi in če ga ni dovolj, se pojavi anemija ali slabokrvnost. Carlson je svetoval, da se ta element primerno daje slabokrvnim ljudem. — Dr. Fred C. Koch, profesor fiziologije na čikaški univerzi, je poročal o spolnih hormonih, ki določajo spol pri posameznikih. Hormoni so moški in ženski in obojici je več vrst. Večina teh ali onih hormonov odloči, če se zaplodek razvije v moškega ali ženskega.

Taylorville, Ill., F. S.: Od leta 1922 ženitev ne izprena državljanstva. Državljanke, ki se je po tem letu omožila z nezdravljanim, je ostala kljub temu državljanke. Če je pa možitev z nezdravljanim bila pred tem letom, tedaj ni več državljanke in mora si iskati papir.

Demonstracije ruskih delavcev proti španskim rebelem na Rdečem trgu v Moskvi.

Berry napovedal delavsko zakonodajo

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ca l. 1933, ko je Roosevelt prišel na krmilo, je dobilo šest milijonov delavcev zaslužek v privatnih in drugih industrijah. Rekla je, da je Walsh-Healeyjev zakon, mala NIRA, ki je bil sprejet v zadnjem zasedanju kongresa, pomankljiv. Priporočala je revizijo tega zakona, odpravo restrikcij, da bo federalna vlada lahko diktirala delovne pogoje. Ta zakon določa, da morajo delodajalci, ki prejemajo vladna naročila, vzdrževati standard minimalne meze, maksimalnega delovnika in druge pogoje, katere diktira federalna vlada. To velja le za one podjetnike, ki prejmejo vladna naročila v vsoti deset tisoč dolarjev in več; drugi so izzeti in zato je zakon pomankljiv.

Vladni odbor priznal zunanjo unijo

Potrdil je veljavnost tovarniških volitev

Washington. — (FP) — Zvezni delavski odbor je zadnje dni dal blagoslov United Electrical & Radio Workers uniji pri RCA Manufacturing kompaniji v Camdenu, N. J., kjer je bila prošla poletje velika stavka. Stavka je kljub kompanijskemu terorizmu izpadla ugodno za delavce.

V smislu pogodbe so se postavki vršile tovarniške volitve, pri katerih so se delavci s 3016 glasov izrekli za U. S. & R. W. unijo. Proti je bilo oddanih 51 glasov. Potem je nastala kontroverza, ker se večina delavcev ni udeležila volitev, proti katerim je vodila agitacijo kompanijska unija, ki je strašila delavce z zlimi posledicami, če je ne poslušajo.

Delavski odbor je upošteval vse to in zaključil, da bo kotiranjje volitev in teroriziranje delavcev lahko prepreči večini delavcem, da izostanejo od volitev, toda to ne more ubiti v zakonu zajamčenih pravic. V takem slučaju je izid volitev prav tako veljaven kakor, ako se jih udeleži večina.

Družbi je odredil, da mora v svrhu kolektivnega pogajanja priznati unijo elektrarskih in radijskih delavcev.

Nabiranje stavkokazev za mornarsko stavko

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pomorskih delavcev kakor je Pacifična obmorska federacija (Pacific Maritime Federation). Ta federacija funkcionira kakor industrijska unija. Starokopitni voditelji mornarskih unij in unije pristanišnih delavcev se na vse načine bore proti temu gibanju, ker bi organiziranje sličnih federacij na vzhodu in Mehikiškem zalivu pomenilo konec njihovega režima.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Taylorville, Ill., F. S.: Od leta 1922 ženitev ne izprena državljanstva. Državljanke, ki se je po tem letu omožila z nezdravljanim, je ostala kljub temu državljanke. Če je pa možitev z nezdravljanim bila pred tem letom, tedaj ni več državljanke in mora si iskati papir.

Radikalci dali Thomasu priznanje

Prirede mu banket ob 20-letnici njegovega delovanja

New York. — Norman Thomas bo ta petek večer časten gost na velikem banketu v hotelu Edisonu, katerega mu prirede na njegov 52. rojstni dan njegovi prijatelji in somišljeniki kot priznanje za njegovi 20-letno delo v delavskem in liberalnem gibanju. Pred 20 leti se je namreč pridružil socialistični stranki. V banketnem odboru je 350 prominentnih oseb iz liberalnih, delavskih in radikalnih krogov.

"Mi čutimo, da je sedaj najboljši čas, da prodremo skozi preprostost, ki je značilnost Thomasovega dela skozi vsa leta," pravi odbor. "Na njegov rojstni dan želimo privedi skupaj vse, ki mu žele izkazati osebno prijateljstvo in dati priznanje za njegovo nesebično in plodonosno delo, katerega je napravil skozi 20 let za socialno pravičnost."

Norman Thomas je bil že trikrat predsedniški kandidat socialistične stranke. Sodeloval je pri ustanovitvi nad 50 unij. Sodeloval je v številnih stankah kot govornik in na piketni straji ter stajkarjem pomagal skozi Strikers Emergency Relief Committee, katerega je on ustanovil za zbiranje stavkovnih prispevkov. V prišlih dveh ali treh letih si je s svojim pogumnim nastopom spletel neveljive zasluge v Terre Hautu, kjer je razbil obsedeno stanje, ki je bilo na perjenju proti stavkarjem; razkrinkal je terorizem in suženjske razmere plantažnih delavcev v Arkansasu; prav tako je obrnil pozornost dežele na terorizem v Floridi in prišlih oblasti v Tampu, da so sodnijsko nastopile proti morilecem Shoemakerja in ugrabiteljem delavskih agitatorjev.

Dasi je skoraj vedno na predavateljski in govorniški turi, je v tem času vaceo spisal šest knjig, večje število brošur in člankov, poleg tedenskih sindikaliranih člankov, katere prinašajo razni delavski listi. V deželi je znan kot "briljanten govornik, izborn opazovalec, učenjak in človek akcije."

Banket se bo vršil na predvečer seje eksekutive socialistične stranke, katere član je tudi Thomas. Na tej seji bo eksekutiva določila čas in kraj izredne konvencije stranke, ki bo sklicana v bližnji bodočnosti.

Konvencija industrijskih delavcev

Chicago. — Organizacija industrijskih delavcev sveta (IWW) je pravkar zaključila svojo konvencijo, na kateri so bile zastopane vse pridružene unije. Nominirala je uradnike, katere pa bodo izvolili člani pri splošnem glasovanju. Vzelo bo več tednov predno bo naznanjem rezultat glasovanja. Delegatje so se izrekli za oživitve mesečnika, ki je pred dvema letoma prenehal izhajati. Njihovo glasilo sedaj je tednik "Industrial Worker," ki izhaja v Chicagu, kjer je tudi glavni stan organizacije. Organizacija ima največ članov med kovinarji in strojniki v Clevelandu in Detroitu ter med lesnimi in gozdarskimi delavci v zapadnih državah.

Komentar delavskega lista o tretji stranki

St. Paul, Minn. — "Poskusi formiranja farmarsko-delavske stranke na podlagi rezultata zadnjih volitev so smešni," piše "Minnesota Union Advocate," glasilo delavskih unij v St. Paulu. "Predno bodo farmer-laboriti v Minnesoti posodili svoj prestiž onim, ki skušajo ustanoviti splošno tretjo stranko, naj dokažejo ljudstvu te države učinkovitost svoje stranke kot državne organizacije. Vse, kar so v Minnesoti dosegli, je zasluha koalicije z liberalnimi demokrati in republikanci."

Vlada podprla jeklarske delavce

Stališče Roosevelta in Perkinsove o zvišanju plač

Washington. — (FP) — Stališče zastopnikov 45.000 jeklarskih delavcev, ki so zavržli načelo, naj se plače ravna po cenah življenjskih potrebščin, ima zaslombo tudi v Beli hiši in pri delavski tajnici Frances Perkinsovi.

Predsednik Roosevelt je rekel, da je vprašanje plač en faktor pri določanju plač. Je proti temu, da bi ta faktor služil kot sredstvo proti zvišanju plač in izboljšanju delovnih pogojev.

Jeklarski delavci so sprejeli desetodstotno zvišanje mezd, toda mnogi zastopniki kompanijskih unij, ki so se osvojevali bošavskega vpliva, so odklonili podpis pogodbe, katero je izdelal in predložil jeklarski trust in katere več delavcem roke, oziroma zamrzuje plače in nizki življenjski standard.

Na vprašanje Elmerja J. Malloyja, predsednika pittaburškega distrikta kompanijskih unij Carnegie-Illinois Steel Co., pa je delavska tajnica odgovorila, da pravila nikjer ne dajejo pravico zastopnikom, da podpisajo kakšno pogodbo v imenu delavcev.

S temi izjavami sta predsednik Roosevelt in delavska tajnica Perkinsova zavzela enako stališče glede te poteze jeklarskega trusta kakor Lewisov Odbor za industrijsko organizacijo.

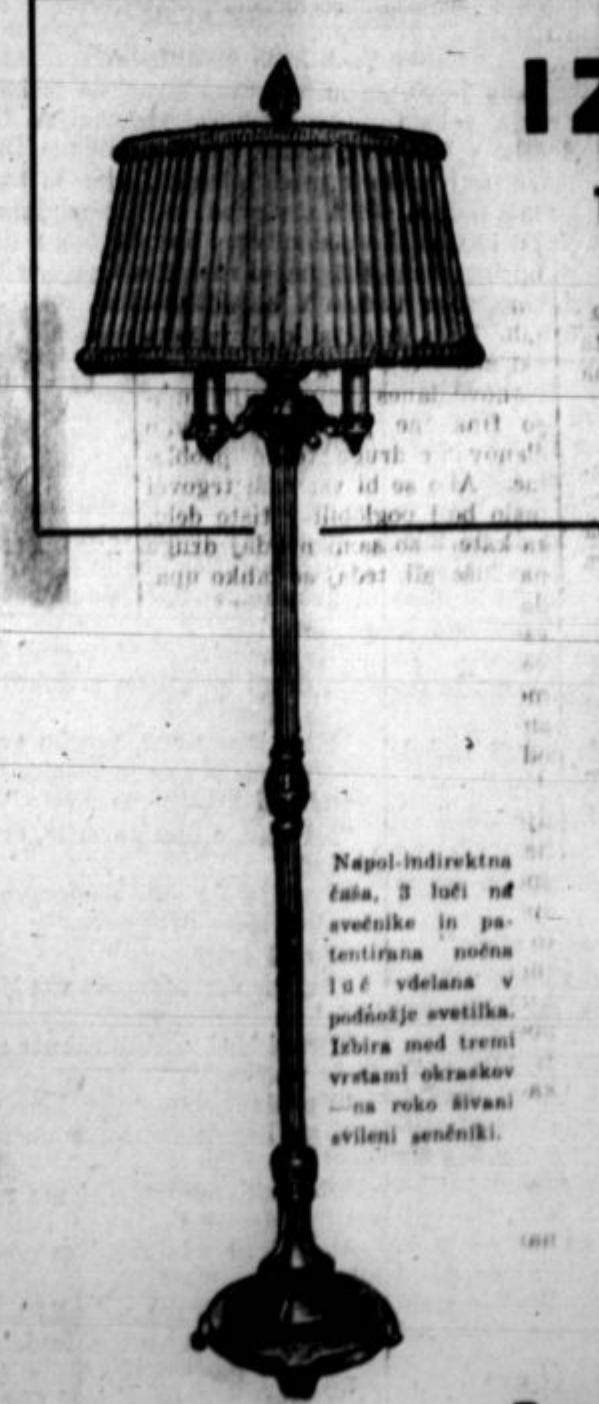
Konferenca jeklarskih delavcev iz West Virginije in Kentuckija, ki je zborovala v Portsmouthu, O., je sprejela resolucijo, v kateri izreka svojo lojalnost in kooperacijo kampanjskemu odboru jeklarske unije.

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila 1904
6057-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill.
GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODBOR:
VINCENT CAINKAR, predsednik.....3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd.3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....3057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
ODBORNIKI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1097 E. 109th St., Cleveland, O.
GOSPODARSKI ODBOR:
MATH PETROVICH, predsednik.....285 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....231 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
POROTNI ODBOR:
JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strasburg, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19811 Muskota Ave., Cleveland, O.
NADZORNI ODBOR:
FRANK KAITZ, predsednik.....2901 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.
POROTI—Korrespondenci s glavni odbor, ki delajo v gl. uradu, so vrši tabele:
VSA PIRMA, ki se nahajajo na polu gl. predstavnika, naj se nadreduje na predstavnika
VSA DENARNE volitve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jedrno volitve, naj se pošljejo na gl. tabele.
Vse udare, tihotapje, ne veljavne podpore, naj se pošljejo na gl. tabele.
Vse udare v svet s blagajniškim posla, naj se pošljejo na blagajništvo.
VSA PRITOŽBE glede podpora v gl. upravnem odboru naj se pošljejo Franku Šulcu, predsedniku nadzornega odbora.
VSA PRITOŽBE na gl. porotni odbor se naj pošljejo na John Gorška, predsednika porotnega odbora.
VSA DOPISI in drugi spili, nomenkla, optani, poročila in spili vse, kar je v zvezi s glavnim odborom, naj se pošljejo na "PROSVETA", 6057 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Comments for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than club benefits should be addressed to secretary's office.
Matters of club benefit should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.

Podporna Jednota
Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois
Tel. Rockwell 4904

Najboljši program čikaške opere
Pride prihodnji teden
Chicago. — Prihodnji teden, ki se začne 23. novembra, bo imela čikaška opera najboljši spored. Na repertoarju sta dve izredni predstavi in pet najboljših oper vse letošnje sezone. Ena izrednost bo nastop Amelitte Gallucci, katere ni že deset let polna v čikaškem opernem gledališču. Prihodnji tork, dne 24. novembra, zvečer nastopi v operi "La Boheme". Druga izrednost bo v četrtek zvečer, dne 26. novembra, ko bo drugič uprizorjena angleška opera "Jack and the Beanstalk", katere je pri prvi uprizoritvi 14. novembra šela velik uspeh.
Druge znamenite opere, ki so v sporedu prihodnjega tedna, so: "Barber of Seville" v ponedeljek zvečer, 23. novembra; "Aida" v sredo, 25. t. m.; "Othello" v petek, 27. t. m. in "Die Walkure" v soboto popoldne, zvečer pa "Lakme".

Ne bodite sužnji neprebave
TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE
Želodčno zdravilo iskreno priporočano
— Pišite po brezplačen vzorec —
Triner's Bitter Wine Co.,
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Send me a free sample.
Name _____
Address _____
Pri vseh drogištih

IZREDNO!
TA MIČNA, UPORABNA SVETILKA
SAMO \$19.95
Svetilka boljšega vida z več velikimi posebnostmi
• Ta izredna svetilka za najboljši vid, ki se prodaja za samo \$19.95, ima več velikih posebnosti. Nudi pravo, primerno luč za vse prilike brez blišča ali globokih sene. Oglejte si jo na razstavi v vaši Public Service trgovini.
Samo \$1 naplačila
Ostalo mesečno z vašim računom za elektriko.
V kritje obresti in drugih izrednih stroškov računamo vsakih tri mesece, ki z odplačili na kupljeno svetilko niso točni.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

KRIŠTOF DIMAČ

Special JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

"Čuj, Dimač. Prijatelj! Kajne? Pri najinem prijateljstvu te prosim, pazi, da se ti brenclji ne zarede v glavi. Pomisli, da sem tudi jaz tukaj. Pošli svoje misli k vragu in pomagaj mi rajši podreti to salamsko bajto do tal. Zažgal bi jo, če se ne bi bal, da bom v pepelu našel samo pečen krompir."

"Jo že imam!" je planil Dimač pokonci. "Baš tega sem se hotel domisliti. Kje je ročka s petrolejem? Tu je moja roka, Čok. Krompir je že najin."

"Kaj pa si iztuhtal?"
"Samo dobro glej, nič drugega. Vedno sem ti pravil, Čok, da je celo v Klondiku sitno, če se človek premalo bavi s literaturo. Kar bova zdaj napravila, je že vse podrobno opisano v neki knjigi. Ko sem bil še majhen deček, sem čital o tem. (Misljena je morda zgodba o Temistoklejevi smrti, ki so mu zažgali hišo in ga u-bili s puščico, ko se je prikazal ob oknu, da bi srknili svežega zraka.) Boš videl, da se bo obneslo. Kar za mano!"

Cez nekaj minut sta se ob bledi, zelenkasti svetlobi severnega sija oprezno plazila proti koči Amosa Wentwortha. Previdno in neslišno sta polila s petrolejem hlode in posebej še podboje in oboje pri durih. Nato sta priteknila vžgalico in se naglo umeknila v temo, da bi ju oženjeni svit ne izdal. Iz svojega skrivališča sta opazovala, kako plamen naglo liže po stenah navzgor.

Cez nekaj hipov so se vrata razpehnila in ven je pridrevil Wentworth. Nekaj časa je divje zrl v plamen, potem pa je treščil skozi dur nazaj v gorečo kočo. Komaj je pretekla minuta, ko se je zopet prikazal. Zdal pa je stopal počasi in globoko sklonjen, kajti na njegovem hrbtu je čepela težka vreča. Dimač in Čok sta planila nanj kakor sestradana volkova. Udarci so se začeli sipati nanj istočasno od leve in od desne. Wentworth se je pod težkim bremenom zgrudil na tla. Dimač je začel vrečo otipavati, če je v njej krompir. Takrat je začutil, da se je Wentworth oklenil njegovih kolen. Obrnil je svoj od groze spačeni obraz navzgor.

"Deset mi jih dajta, samo deset, pet samo, druge pa vzemita vse," je cvilil. Zaškrpal je z zobmi, pobesnel od srda, in že nagnil glavo, da bi ugriznil Dimača v meča. Pa se je vendar premislil in se zatekel k moleodvanju. "Samo pet," je vokal. "Samo pet, lepo prosim. Saj sem ga vama hotel jutri zjutraj vsega izročiti. Da, hotel sem. Krompir, to je življenje, to je življenje. Samo pet mi jih dajta!"

"Kje pa je druga vreča?" je Dimač vprašal na slepo srečo.

"Ni je več, sem pojedel," se je glasil nedvomno resnični odgovor. "Samo to je ga že, kar je v vreči. Samo par mi jih dajta, drugo naj bo pa vajino."

"Požri si ga!" je besnel Čok. "Polno vrečo si ga sam požri, dočim so ti nesrečni smolikavci umirali vprav od pomanjkanja krompirja! Na, to je zate! Pa še to! Pa še to! Na, ti svinja! Na, ti prasec!"

Prva brca je odrgala Wentwortha od Dimačevih kolen, druga pa ga je nekolikokrat zakobalila po snegu. Čok je pa venomer nadaljeval.

"Pazi na svoje palce," je bila edina beseda, ki je prišla iz Dimačevih ust.

"Ne boj se, saj rabim peto," je Čok odvrnil. "Le pazi, boš videl, kako lepo mu bom v rebra izdolbel luknjo! Čeljust mu bom odčesnil. Na! Pa še to! Zakaj si nisem danes obul podkovanih škornjev. Ti mokasini niso nič prida! Ti svinja, ti!"

Tisto noč ni v naselbini nihče spal. Vao noč

sta Dimač in Čok hodila po kočah in delila nesrečnim bolnikom životvorni krompirjev sok. Vsak je dobil četr žlice nasenkra. Naslednji dan sta se vrstila: eden je spal, drugi je pa posloval.

Kakor bi odrezal, smrti ni bilo več. Najslabotnejšim se je tako naglo začelo obračati na bolje, da bi človek svojim lastnim očem ne verjel. Tretji dan so po berglah prilezli iz koč bolniki, ki so bili že tedne prikovani na svoje postelje. In tisti dan je solnce na potu proti severu prvič radostno pogledalo preko skalnatih sten soteske.

"Niti enega ne dobiš," je Čok zabrusil cvilečemu in moledujočemu Wentworthu. "Se potipal te ni skrbut. Sam si požri celo vrečo krompirja in ga imaš dovolj za dvajset let. Se-le odkar sem tebe spoznal, razumem Boga. Vedno sem se čudil, zakaj je pustil hudiča živeti. Zdal pa vem, zakaj. Iz istih nagibov kakor jaz tebe. Pa je vendarle krivica, da kar v nebo vpije."

"Dober svet," je Dimač rekel Wentworthu. "Ti ljudje tukaj se naglo popravljajo. Midva s Čokom bova čez teden dni odrinila in tako boste sami detati med njimi. Dobro veste, da že premišljujejo, kako bi se vam v kar najobličnejši meri hyaležna iskanja. Tam je pot. V osemnajstih dneh pridete v Dawson."

"Kar pobriži jo, Amos," je dodal Čok, "če ne, bo tisto, kar sva midva imela, nedolžno božanje v primeri s tistim, kar so ti namenili tvoji ljubi prijatelji."

"Gospoda, prosim vaju, poslušajta me," je moledoval Wentworth. "Tujec sem. Potov ne poznam. Naj potujem s vama. Tisoč dolarjev vama dam, če mi dovolita oditi s vama."

"Seveda," je rekel Dimač in se hudomušno nasmešnil. "Če bo le Čok zadovoljen."

"Kdo? Jaz?" in Čok je otrnil kot drevov kol. "Kaj pa sem jaz? Listne uši so otroci napuha, če bi jih človek primerjal z mojo ponižnostjo. Črv sem, ličinka, brat govnača, otrok muhe ehodnevne. Ne bojim in ne strahujem se ničesar, kar leze, se plazi ali pika. Da bi pa potoval skupaj s tako zmoto stvarstva kot si ti, nak, tega pa ne bi prenesel. Izgini! Nisem prezetven, ampak samo pogledam naj te, pa se mi že hoče želodec obrniti narobe."

In tako je Wentworth odpotoval sam. Vlekel je sani, naložene s hrano, ki naj bi zadostovala do Dawsona. Bil je že miljo od naselbine, ko ga je dohitel Čok.

"Stopi no sem! Sem z njimi! Izkašljaj jih na dan!" se je glasil njegov pozdrav.

"Ne razumem," je rekel Wentworth in se tresel ob spominu na temeljite batine, ki mu jih je bil Čok naštel z rokami in nogami.

"Tistih tisoč dolarjev, no. Kaj ne razumeš? Tistih tisoč dolarjev, ki ti jih je dal Dimač za tisti garjavi krompir. Alo, na dan z njimi!"

In Amos Wentworth mu je ponižno in ne da bi črnil, izročil vrečko z zlatim prahom.

"Upam, da te bo spotoma vendar ugriznil kak dihur in ti vcepil rjovečo steklino."

Tako se je Čok od Amosa Wentwortha — zmote stvarstva — poslovil.

DESETO POGLAVJE

Kako sta z jajci dragoletila

Neko jutro, ko je bilo tako mrz, da je kar drevje pokalo, je v prostorni trgovini A. C. družbe v Dawsonu Lucila Arral pomignila Dimaču, naj pride k prodajni mizi, kjer je kupovala obleko. Bila sta sama, kajti prodajalec je bil baš odšel v skladišče. Navzlic temu, da so bile ogromne peči napol razbeljene, so Lucili nežne ročice tiščale v kožuhovinah rokavicah.

(Dalje prihodnjič.)

ne priti resnila na dan. Takrat, dragi lord, bo moja cena padla na najnižjo točko. Ali me zdaj razumete, zakaj sem mislila, da me ne boste vzeli za ženo."

"Samo na eno vprašanje hočem čiste resnice: pa — na častno besedo — čiste resnice."

Hišni kralj konzerv je začutila nežne utripe svoje srca. Že dolgo let je ljubila tega moža, pa se je zdaj bala, da ga bo zmerom izgubila; toda takrat, ko ga je vprašala, kaj hoče vedeti od nje, je bila popoln otrok naših dni:

"Kar vprašajte; na častno besedo: čisto resnico vam bom povedala!"

"Bi postali moja žena tudi tedaj, če bi vaš oče ne zašel v zadrženo?"

Odgovora mu ni dala — samo poljubila ga je.

Pozvedbe, ki so jih njegovi starši brzojavno zahtevali iz Amerike, so bile imenitne. Pri Brownu je vse še v najlepšem redu. Tedaj so vsi mislili, da se je mias Brownova zatekla k triku, da bi preizkusila svojega bodočega ženina. Lordovi starši so z veseljem ponudili vse sinovo premoženje Brownovim tovarnam. Brown, rekši, da mu ga ni para, je s tem denarjem zavril pokoj, dvignil svoje podjetje in zagotovil svojim tovarnam slej ko prej svetovni sloves.

Od tistih dob včasih s sobi mr. Brown v srebrnem okvirju velik napis, ki ga je napravil umetnik po besedah mr. Browna: "Resnica je najlepša laž."

Karl Echtlin

Dobrosrčni upnik

Jean Bourget je bil ravnatelj nekega velikega pariškega podjetja. Njegovi letni dohodki so presegali sto dvajset tisoč frankov in mož je imel poleg tega še prirojen talent, da je svoje dohodke gospodsko spravil v promet. Da, njegov talent je bil celo tako velik, da je zabil na leto več kakor je zaslužil, zakaj vsote, ki jih je razpisaval, niso bile nič kaj v skladu z njegovimi dohodki.

Jeanu Bourgetu je bilo štiri-deset let; bil je samec, živel je v Parizu — tu vzrokov dovolj, da je živel taklo, kakor skromnim meščanom ni več.

Prišla je kriza v deželo in s krizo zmanjšanje obrata. Odpuščali so delavce in uradnike, saj itak sami veste, da ravnatelj ni so prvi na vrsti. Nekega dne je pa prišel tudi tisti trenutek, ko ravnatelj ni imel s čem več "ravnati". In Jean Bourget je bil vendar nekoč vodja velikega podjetja.

Že nekaj dni kasneje je z začudenjem opazil, da ga njegovi upniki komaj še pozdravljajo, čeprav so se mu do tistih dob globoko priklanjali. Tudi njegove prijateljice, ki so se mu dotle na vsa usta nasmele, so se zdaj komaj še malo nasmele. Toda zaradi tega si naš Jean ni delal preveč skrbi, zakaj bil je samec, štirideset let star in živel je v Parizu.

On sam bi nikoli ne bil prišel na to zavrženo misel, da bi delal bilanco. Margot je bila, ki ga je pregovorila. Uspeh bilance je bil ta, da ni imel razen kopice porila, dvanajst parov čevljev, sedemnajstih oblek, 150 cigaret, nič več in nič manj ko poldrugi frank gotovina. Margot mu je kakopak neprikrito sporočila, da se namerava poročiti z nekim poslaniškim uradnikom, in to mu je jasno pokazalo, da je na robu prepada.

Naj si že ljudje mislijo kar koli jih je volja, upniki imajo zmeraj željo, da pridejo do svojega denarja — da pa to dosežejo, se ne bojijo niti nevljudnih opominov. Nekateri so celo tako predrzni, da kličejo sodnijo na pomoč, nič manj se ne zatekajo k rubežni.

Morda je Jean Bourget zaupal prav nečednim ljudem, ko je jemal kredit, morda so pa upniki po vsem svetu taki, da samo molzejo...

Res je samo to, da je Jean Bourget neko nedeljo popoldne ugotovil, da ima v miznici 25 rubežnih odlokov, 32 tožb in 47 opominov. Kljub temu pa možakar ni izgubil glave, zakaj bil je štirideset let star, samec in v Parizu je živel.

Samo nekaj se mu je čudno zdelo. Vsi so ga opominjali, vsi

so ga tožili in rubili, hišni gospodar, rokavičar, čevljar, dragotinar, perica in brivec, vsi, samo kroat ne.

"Mercier je pač poštenjak, da mu ga ni para," je pribil Bourget. "Res poštenjak od nog do glave," in ta ugotovitev, da je našel med samimi črnimi vrani belega, ga je neizmerno veselila.

Čas je mineval. Jean Bourget ni smel več iz hiše, zakaj neprestano so mu bili upniki za petami; nekateri so šli z dvignjenim nosom mimo njega, nekateri ga sploh pogledali niso, nekateri so ga pa grobo nahrulili zastran denarja.

"Res poštenjak, ta Mercier," je rekel Bourget svojim prijateljem, "še zmerom me ni terjaj."

"Res poštenjak, da mu ga ni para," so kimaje pritrdjevali prijatelji in zdelo se je, da pojejo slavospev dobremu možu.

"In prav zaradi tega bo dobil Mercier prvi svo denar, zakaj vrnil mi je zaupanje v človeštvo," je sveto obljubil Jean Bourget, in vsi, ki so njegovo obljubo slišali, so bili navdušeni.

Je mogoče, da tudi kriza je sploh nekega vrsta, ki je bil Jean Bourget ravnatelj velikega pariškega podjetja, ki je bil na spet globoko priklanjali in njegove prijateljice so se mu na moč priklupno nasmele, toda naš Jean je preziral vse, in neprestano mislil na dobrega krojača.

Nekega dne je srečal monsieur Paula, Mercierjevega prirojevalca. Bourget je vzradosten stekel k njemu in mu zapel slavospev o njegovem gospodarju. Naposled je sveto dejal: "Vaš mojster je poštenjak, da mu ga ni para; najpoštenjši možakar je med vsemi, ki jih poznam."

Jean Bourget sprva ni mogel razumeti, zakaj je monsieur Paula stresel smeh. Šele ko je priprojevalec prišel čez nekaj minut do sapa, ga je pri prič razumel, zakaj monsieur Paul je dejal:

"Gospod Mercier je že pred letom dni pobegnil z 800,000 franki dolga v Južno Ameriko!"

Ta je pa pihne...

Učiteljica razlaga otrokom razliko med ponoimnim konjem in skromno vijolico:

"Torej, otroci, mislite si, da stopa po cesti prelepa elegantna dama, ponosno stopa z dvignjeno glavo in nikogar ne pozdravi. Za njo pa stopa nekakšno bitje s po-bešano glavo..."

"Že vem," se oglasi Janezek, "to je vaš mož..."

Nemogoča stvar

"Kaj bi rekli, če bi vas zdaj poljubil?"

"Nič, saj vendar ne morem govoriti, kadar poljubljam."

Ohranite me s tem prihranite nikel!

Niti na um vam ne bo prišlo zagnati stran nikel, a vseeno delate še huje od tega, vsakokrat kadar razbijete ali ne vrnete steklenice mleka vašemu mlekarju ali v prodajalno. Ne zametujte; umijte me in pošljite me domov.

Rea je samo to, da je Jean Bourget neko nedeljo popoldne ugotovil, da ima v miznici 25 rubežnih odlokov, 32 tožb in 47 opominov. Kljub temu pa možakar ni izgubil glave, zakaj bil je štirideset let star, samec in v Parizu je živel.

Samo nekaj se mu je čudno zdelo. Vsi so ga opominjali, vsi

HVALA VAM!

Sopotnik
"To steklenico vina mi je dala nevesta s seboj. Pri vaakem posetku naj nanjo mislim."
"Zdi se, da je dobra kapljica. Dovolite, da se še jaz vaše neveste spomnim."

Brucovska
"Tukajle, gospod kolega, pač ne boste spali," de profesor mlademu visokoškolu.

"Bi," se odreže študent, "če bi hoteli malo tiše predavati."

Ljubeznivo
Iz Rogaske Slatine pride brzokajka:
"V štirih tednih sem shujšala za polovico. Kako dolgo naj še ostanem. Tvoja golobčica."

Odgovor:
"Še štiri tedne ostani. Tvoj golobček."

Kaj lahko da
Moja hčerka dobi 200,000 frankov dote. Kaj mi morete ponuditi za to, če se že hočete oženiti z njo?

— Če želite, gospod, vam lahko dam potrdilo.

Želodčno zdravilo iskreno priporočeno

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Ne bodite sužnji neprebnosti

NAROČITE SI PROSTI VZOREC — Triner's Bitter Wine Co. 544 S. Wells St., Chicago, Ill. Pošljite mi brezplačni vzorec. Ime Naslov

V vašem lekarnah

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anketnem \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni varnika, reči, da je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrži, države in Kanado \$6.00 Za Cicero in Chicago je \$7.50

1 tednik in..... 4.30 1 tednik in..... 6.30

2 tednika in..... 3.60 2 tednika in..... 5.10

3 tednike in..... 2.40 3 tednike in..... 3.90

4 tednike in..... 1.20 4 tednike in..... 2.70

5 tednikov in..... ali 5 tednikov in..... 1.50

Za Evrope je..... \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino na list Prosveto vsote \$.....

1) Ime..... Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2)..... Čl. društva št.....

3)..... Čl. društva št.....

4)..... Čl. društva št.....

5)..... Čl. društva št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904 CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustrezna pojasnila.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino.

IZPLAČAJE SAMEMU SEBI DIVIDENDO!

Le malo ljudi bi vzele nikel iz pa in ga enostavno zagnali v zrak, ampak akoro vseeno je kar delo kadar vržejo stran ali uničijo steklenico od mleka.

Mlekarstva industrija troši tisoč dolarjev za izobraževalno kampanjo, da opozori odjemalce mleka, da škodljivo in drago je zanemarjati steklenice mleka zanje.

Kadar vrnete vašo prazno steklenico mleka vašemu mlekarju ali prodajalniku, si s tem pomagata, da sebi in mlekarji, ker s tem drite ceno mleku dol. Z ekonomijo in pažnjo izplačate same sebi dividendo.

— (Adv.)

Dobro znana tonika sedaj vsebuje VITAMINE A in D

Ako so vaši organi celotni in se počutite zdravi, poskusite NUGA-TONE — udeležite se razpisov — sedaj znatno zavarovano s strani VITAMIN A in D. Ta tonika vsebuje razne organe človeškega telesa, ki jih potrebuje za delovanje prebavnih organov, za preprečevanje bolezni, za odpravo. Veliko jih trdi, da NUGA-TONE pomaga tam, kjer so druga zdravila neuporabna. Zbudite vaš sistem k nove življenjske in zdravilne sposobnosti. NUGA-TONE, kateri je na prvem mestu v lekarnah. Vsi denar nazaj ako ne zadovoljite. Proti zaprtosti vamite U.S.O.L. — Idealni odvajalec, 26c in 50c. (Adv.)